

VIII.

Az Alkotmánybíróság elnökének végzései

78/I/1994. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó közgyógyellátási igazolvány iránti kérelme elutasításával kapcsolatos közigazgatási perével összefüggésben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvénynek (a továbbiakban: Illetéktörvény) a költségmentességről szóló jogszabályok alkalmazásáról rendelkező 64. §-át támadja. Álláspontja szerint e rendelkezés, illetve azok a szabályok, melyekre e rendelkezés utal, illetékfizetésre kötelezik az arra vagyoni és jövedelmi viszonyaik alapján képteleneket is. Ezért e rendelkezések sértik az Alkotmány 57. § (5) bekezdését, mely alapján mindenki jogorvoslattal élhet az olyan közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Hivatkozik továbbá az indítványozó az Alkotmány jogegyenlőséget garantáló 70/A. §-ára is.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

Az Illetéktörvény kifogásolt rendelkezései kifejezetten hozzásegítik az arra jogosultakat, hogy jogorvoslati jogukkal élni tudjanak. Az Illetéktörvény által biztosított illetékkedvezmények (illetékmentesség, mérsékelt illeték, illetékfeljegyzési jog) alkalmazása során ugyanis a bíróságok, több más szempont mellett, a felek jövedelmi és vagyoni viszonyait is figyelembe veszik. Téved tehát az indítványozó, amikor azt állítja, hogy a támadott rendelkezések felszámolják az alacsony jövedelműek bírósághoz fordulási lehetőségét.

Az Illetéktörvény 64. §-a ugyanakkor nem sérti az Alkotmánynak a jogegyenlőséget biztosító 70/A. §-át sem. Éppen ellenkezőleg: azzal, hogy az illetékkedvezményeket különböző mértékben vehetik igénybe az eltérő vagyoni és jövedelmi viszonyokkal rendelkező személyek, az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdése realizálódik, mely szerint a Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.

Budapest, 1998. január 7.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

156/I/1994. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó szerint nem felel meg a jogbiztonság követelményének az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzati tulajdonba adásáról rendelkező 1991. évi XXXIII. törvény 38. § (1) bekezdése, amely szerint az önkormányzat a közüzemre „rábízza a vagyont”. Az indítványozó szerint, az e törvény alapján történt vagyonátadás „értelmezhető úgy, hogy a törvény az önkormányzat döntésétől tette függővé, a közüzemre bízza-e a vagyont”. További indítványozói állítás, hogy a vagyonátadással a kezelői jogot megvonták a közüzemi vállalatoktól, erre pedig csak kifejezett törvényi rendelkezéssel lett volna mód. Az 1991. évi XXXIII. törvény 38. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítvány nyilvánvalóan alaptalan. Az indítványozó által vélt értelmezési bizonytalansága a törvényhelynek téves olvasaton alapszik, abban ugyanis egyértelmű rendelkezés található arról, hogy az önkormányzat az érintett vagyontárgyat a közüzemre bízza, a kijelentő módban megfogalmazott törvényi rendelkezés kötelezettséget jelent. A kezelői jog megvonása tárgyában pedig nem a vagyonátadó bizottság határozata a releváns jogalap, hanem az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzati tulajdonba adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvény, amely ehhez megfelelő jogforrás.

Az indítványozó mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását is kezdeményezte, mivel az 1991. évi XXXIII. törvény „átmeneti rendelkezéssel nem szabályozta a megszűnt kezelői jog részjogosítványainak helyzetét, a kijelölt alapítók alapítói jogának gyakorlási módját”. Az indítványozó ebben az összefüggésben nem jelöli meg, hogy a mulasztás mely alkotmányi szabály vagy alkotmányosan védett jogosultság sérelmét okozza. Még ha a jogbiztonság sérelmét állítja is eme indítványrészre, abban az esetben is nyilvánvalóan alaptalan az indítvány, mert egyrészt az egyes jogi személy vállalata címszó alatt a Polgári Törvénykönyv rendelkezései irányadók, másrészt a vagyonátadó bizottságok a vagyonátadásról szóló határozatban az önkormányzatok felé, valamint maguk az önkormányzatok a közüzem felé meghatározhatják az indítványban említett kérdések szabályozási módját, illetőleg tartalmát. Abból adódóan tehát,

---

hogy maga az 1991. évi XXXIII. törvény nem tartalmaz az indítványban említett kérdésekről rendelkezést, a jogbiztonság alkotmányos vonatkozású sérelme nem vetődik fel.

Budapest, 1998. november 10.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

482/I/1995. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó 1995. január 10-én kiegészített indítványában kérte a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvénynek (a továbbiakban: Gatv.) a rendszám-táblák visszavonásával kapcsolatos 18. § 18. pontja alkotmányossági vizsgálatát. Álláspontja szerint, mivel a rendszám-táblák a gépjárművek tulajdonosainak tulajdonában vannak, ellenszolgáltatás nélküli visszavonásuk a hatóságok által sérti az Alkotmánynak a tulajdonhoz való jogot biztosító 13. §-át.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Gatv. támadott rendelkezése egy, csupán a Gatv. alkalmazásában érvényes értelmező rendelkezést tartalmaz, az indítványozó által felvetett alkotmányossági problémával nincs értékelhető kapcsolatban, ezért az indítványt, mint nyilvánvalóan alaptalant elutasította.

A rendszám-táblák elvételére és bevonására vonatkozó rendelkezések — az indítványban foglaltakkal ellentétben — nem a Gatv.-ben, hanem a közúti közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról szóló 20/1990. (VIII. 6.) BM rendeletben voltak találhatóak. 1997. augusztus 26-án a Magyar Közlöny 74. számában megjelent a közúti közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról szóló 48/1997. (VIII. 26.) BM rendelet, mely 1998. január 1-jén lépett hatályba. E rendelet hatályon kívül helyezte a 20/1990. (VIII. 6.) BM rendeletet, és a korábbiól lényegesen eltérő, az indítványban megfogalmazott alkotmányossági aggályokkal kapcsolatba nem hozható szabályokat állapított meg, ezért e rendelkezések vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem terjesztette ki eljárását.

Budapest, 1998. január 7.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

488/I/1996. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Indítványozó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 199. §-a, 388. § (1) bekezdése, továbbá az egyes helyi közszolgáltatások kötelező igénybevételéről szóló 1995. évi XLII. törvény 1. § (1) bekezdése, 2. § f) pontja, valamint Budapest Főváros Közgyűlésének a települési szilárd hulladék részét képező háztartási hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatás kötelező igénybevételéről szóló 67/1995. (XI. 1.) számú önkormányzati rendelet 1—15. §-ai alkotmányellenességének megállapítását és e rendelkezések megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a szemétszállítás kötelező közszolgáltatásként történő megszervezése ellentétben áll a hatalom erőszakos gyakorlásának alkotmányi tilalmával, sérti a vállalkozás szabad gyakorlásának, a közteherviselésnek és az esélyegyenlőségnek alkotmányi alapelvét, valamint kimeríti a Btk. szerinti zsarolás törvényi tényállását.

Mivel az indítványban támadott rendelkezések nem hozhatók összefüggésbe az Alkotmány hivatkozott rendelkezéseivel, az indítványt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 23. § (1) bekezdése alapján — mint nyilvánvalóan alaptalant — elutasítom.

Budapest, 1998. október 7.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

853/II/1996. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 30. § (4) bekezdését támadja. Álláspontja szerint e rendelkezés — mely alapján a zárt ülés elrendeléséig az Alkotmánybíróság teljes ülésén jelen lehet és felszólalhat a köztársasági elnök, a miniszterelnök, az Országgyűlés elnöke, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, a legfőbb ügyész és az igazságügyminiszter — sérti az alkotmánybírák függetlenségét, és nincs összhangban a hatalomválasztás alkotmányos elvével, melyek fontos elemei az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

Az indítványozó tévesen értelmezi a hatalomválasztás elvét. Az ugyanis, hogy valamely hatalmi ág képviselői tanácskozási joggal jelen lehetnek egy másik hatalmi ág döntéshozó testületének ülésén, nem jelenti a hatalmi ágak elválasztása elvének sérelmét, miként nem befolyásolja az alkotmánybírák függetlenségét sem. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése szerint a felsorolt állami vezetők és az igazságügyi szervek vezetői tanácskozási jogukkal a zárt ülés elrendeléséig élhetnek a teljes ülésen. Az Abtv. 25. § (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság ugyanakkor zárt ülésen hozza meg határozatát, fel sem vetődhet tehát az indítványozó által aggályosnak tartott lehetőség, hogy a tanácskozási jog gyakorlása beavatkozást jelenthet az Alkotmánybíróság határozathozatali folyamatába, ekként sértené a jogállamiság alapvető követelményeit.

Budapest, 1998. január 10.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

1310/I/1996. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó az építésügyről szóló 1964. évi III. törvény (a továbbiakban: Étv.) 17. § (4) bekezdését támadja. A támadott rendelkezés a közút céljára történő ingatlan-igénybevétel egyik részletszabálya, mely szerint a részletes terv szerint a közút létesítése, bővítése során feleslegessé vált közterületet az érintett telektulajdonosok részére vételre kell felajánlani. Az indítványozó álláspontja szerint e rendelkezés sérti az Alkotmány tulajdonhoz való jogot biztosító rendelkezését, mivel az a tulajdonosoktól kártalanítás nélkül elvett területekre vonatkozik.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

Az indítványozó tévesen értelmezi a támadott rendelkezést, és nem veszi figyelembe, hogy az Étv. 17. § (4) bekezdését a közút céljára történő ingatlan-igénybevételre vonatkozó 17. § valamennyi rendelkezésével együtt kell értelmezni és alkalmazni. A vételre felajánlás ugyanis olyan területekre vonatkozik, melyeket az Étv. 17. §-a alapján kisajátítási kártalanítás ellenében vettek igénybe. Márpedig az Étv. 17. § egésze, csakúgy mint e § (3) bekezdése, melyet az Alkotmánybíróság a 47/1992. (IX. 26.) AB határozatában már megvizsgált, nem sérti az Alkotmánynak a 9. § (1) bekezdésében megfogalmazott tulajdon védelmére, illetve a 13. § (2) bekezdésében a tulajdon kártalanítására vonatkozó szabályait.

Budapest, 1998. január 5.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

237/II/1997. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó egy saját jogon kárpótolt személytől vásárolt termőföldet 1993. augusztus 28-án. Ezt követően kérte a földhivatalt a tulajdonosváltás bejegyzésére; a bejegyzésre 1996-ban került sor 1993. szeptember 1-jei hatállyal. 1993-ban az adásvételt követően kérte földjének kijelölését és birtokba adását, a határozat kibocsátására azonban csak 1994 áprilisában került sor. E késedelem okozhatta, hogy mivel az előző tulajdonos termelőszövetkezet 1993 őszén, miután a földön levő terményt betakarította, újra bevetette a földet, az új tulajdonos indítványozó csak 1994 őszén, az újabb vetés betakarítása után tudta birtokba venni földjét. Ezt, álláspontja szerint, a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény végrehajtásáról szóló 104/1991. (VIII. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 52. §-a tette lehetővé, mely szerint legkésőbb annak az évnek december 31. napjáig birtokba kell adni a termőföldet, amely évben a gazdálkodó szervezet a földön lévő terményt betakarította vagy betakarította volna. Az indítványozó álláspontja szerint e rendelkezés sérti az Alkotmánynak a tulajdoni formák egyenlőségét garantáló 9. § (1) bekezdését, mert a birtokba adás kötelező időpontjának nem kellő tisztázásával lehetővé tette a szövetkezetnek, hogy az újabb vetéssel a következő aratásig birtokban maradjon. A sérelmet az sem orvosolta, hogy a szövetkezet arra a gazdasági évre bérleti díjat fizetett a tulajdonosnak.

Az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

Az indítványozó által kifogásolt rendelkezés, tekintettel a földművelés különleges jellegére, a vetés és betakarítás kapcsolatára, illetve a különböző növények betakarításának eltérő időpontjára, nem határozta meg a birtokba adás kötelező és pontos időpontját, hanem azt a termény betakarításához kötötte. A Vhr. ugyanakkor tartalmaz egy végső határnapot (a betakarítás évének december 31. napja), legkésőbb eddig az időpontig meg kell hogy történjen a birtokba adás. E technikai jellegű, indokolt és méltányos szabályozás nincs közvetlen összefüggésben a különböző tulajdoni formák alkotmányos védelmével.

Az Alkotmánybíróság jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei alkotmányosságát vizsgálja. Hatásköre nem teszi lehetővé, ezért jelen eljárása sem terjedhetett ki annak a kérdésnek vizsgálatára, vajon a szövetkezet újabb vetése a Vhr. jóhiszemű értelmezésén alapult-e, illetve hogy a szövetkezet jogosan maradt-e birtokban egy újabb gazdálkodási évig, bérleti díjat fizetve a tulajdonosnak. Az e kérdésben felmerülő esetleges jogvitában a felek valamelyikének keresete alapján a bíróság jogosult ítélni.

Budapest, 1998. január 10.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

389/I/1998. AB elnöki végzés

Az Alkotmánybíróság elnöke jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az indítványt elutasítom.

INDOKOLÁS

Az indítványozó a közúti közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról szóló 48/1997. (VIII. 26.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 19. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezést az Alkotmány 40/A. (2) bekezdésébe, 45. § (1) bekezdésébe, 50. §-ába, 54. §-ába, 55. § (1) bekezdésébe, 57. § (1) és (5) bekezdésébe valamint 70/K. §-ába ütközőnek tartja, ezért annak visszamenőleges hatályú megsemmisítését kéri. A kifogásolt rendelkezés előírja, hogy a rendőrhatalóságnak soron kívüli orvosi vizsgálatot kell kezdeményeznie, ha a hatósági eljárás során a járművezető betegségére, testi vagy szellemi, illetőleg érzékszervi fogyatékoságára vonatkozóan olyan tény merül fel, amely őt a járművezetésre egészségi szempontból alkalmatlanná teheti. Az indítványozó szerint ez a szabály azért alkotmányellenes, mert alkalmas arra, hogy egy jogerős bírósági ítéletet a rendőrség önkényesen felülbíráljon.

Az indítványozó egyedi jogsérelem alapján fordult az Alkotmánybírósághoz, azt kifogásolva, hogy az ellene ittas járművezetés vétsége és 3 rb. büntetőeljárást eredményező hamis vád büntette miatt emelt vád alól a bíróság felmentette, de ennek ellenére a rendőrség kötelezte az orvosi vizsgálaton való részvételre. A bíróság felmentő ítéletét a vádlott kóros elmeállapotával (perlekedési téboly), mint büntethetőséget kizáró okkal indokolta, amelyre egyébként a rendőrség a soron kívüli orvosi vizsgálat elrendelésére vonatkozó határozatát — az R. rendelkezésének megfelelően — alapozta. A kötelezést tartalmazó határozatot a megyei igazgatásrendészeti szerv, mint másodfokú hatóság jóváhagyta, de ellene az indítványozó nem élt bírósági felülvizsgálati kérelemmel.

Nyilvánvaló, hogy a rendőrhatalóságnak sem általában, sem az indítvánnyal támadott jogszabállyal összefüggésben nincs meg az a jogosítványa, hogy bírósági határozatokat felülbíráljon. Azt viszont megteheti, sőt a konkrét ügyben köteles volt megtenni, hogy a saját hatáskörében eljárva egyes igazgatásrendészeti döntéseket hozzon, intézkedéseket tegyen. Az indítványozó egy adott igazgatásrendészeti határozatnak tulajdonít olyan szerepet, mintha az „felülbírálna” egy büntetőeljárásban hozott bírósági ítéletet, és ezen téves feltevésre alapozta beadványát.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítvánnyal támadott jogszabályi rendelkezés a hivatkozott alkotmányi rendelkezésekkel (bíróshoz való jog, az emberi méltósághoz, a személyi szabadsághoz való jog, a bíróság előtti egyenlőség, a jogorvoslathoz való jog, az alapvető jogok sérelme miatt bírósághoz való fordulás joga) összefüggésbe nem hozható.

A fentiekre tekintettel az indítványt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 23. §-ának (1) bekezdése alapján — mint nyilvánvalóan alaptalant — elutasítom.

Budapest, 1998. november 9.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

